

PICTORI ȘI PICTURĂ MARINĂ ÎN ARTA ROMÂNEASCĂ

*Dr. Andreea ATANASIU-CROITORU**

În efervescența dezvoltării în plan edilitar, social și cultural de după 1878, pe care conducătorii timpului o imprimau Dobrogei, în scopul dezvoltării ei cât mai accelerate - în ritm cu țara - în toate planurile, prezența pictorilor aici nu va întârzia să apară și va deveni un fapt firesc. Stau mărturie, în acest sens, nu numai documente de arhivă și presa timpului, ci mai ales opere de artă, incluse în patrimoniul muzeelor de artă ale țării, printre care, un rol important îl ocupă orașul Constanța.

Imaginea care a atras atenția pictorilor, spre a o nemuri în opere, a fost, de la început, aceea a mării și a portului, firesc solicitate prin ineditul lor peisagistic. Fapt mai puțin cunoscut, majoritatea celor care au abordat pictura de marină ca stil personal, au fost marinari militari. Aceștia au iubit marea în toate aspectele ei și au făcut tot posibilul să ne transmită dragostea lor pentru pictura marină.

La începutul noului mileniu, unul din ofițerii de marină mare admirator al galeriei pictorilor mariniști sintetiza perfect domeniul său de suflet, comandorul Doru Ionescu scria: „După părerea multor critici de artă și experți în domeniu, apăruți mai ales în ultima vreme, pictura marină n-ar constitui o latură distinctă a artelor plastice.

Oricare artist profesionist, cu pregătire de specialitate - afirmă ei - poate realiza, la dorință, tablouri care să înfățișeze imagini citadine, rustice, urbane, industriale, portrete, compoziții sau marine, fără a întâmpina dificultăți.

Deci neexistând, să zicem, o pictură care să necesite o documentare sau pregătire specială, același lucru este valabil și pentru cea marină. În sprijinul acestei afirmații, ne asigură cunoscătorii contemporani, vin chiar operele marilor maeștri din toate timpurile, străini sau autohtoni, care, în afara subiectelor preferate, au abordat și peisagistica marină.

Acest fapt este de necontestat, dar nu este greu de observat chiar de nespecialiști, că în priveliștile respective sunt înfățișate faleze, țărmuri cu căsuțe, plaje, imagini portuare, iar marea, subiectul principal al picturii marine, este redusă la o simplă pată verzuie sau albastră, rareori însoțită de câteva dungi albe.

Pictorii români care și-au desăvârșit studiile de specialitate în țările din vestul Europei, în secolele XIX și XX, începând cu Nicolae Grigorescu

* Dr. Andreea Atanasiu-Croitoru, Expert Patrimoniu Tehnic Naval, Șef Secție M.N.M.R. Constanța (andreea.maria.croitoru@gmail.com)

(1838-1907) și continuând cu Nicolae Dărăscu (1883-1959), Gheorghe Petrașcu (1872-1949), J. A. Steriadi (1880-1956), Francisc Șirato (1877-1953), Iosif Iser (1881-1958), la care se vor adăuga apoi mulți alții, vor aborda, la rândul lor, tematica marină însă, dintre acești mari artiști autohtoni, nici unul n-a pictat o *mare nudă*, fără faleze, promontorii sau plaje cu umbreluțe.

Explicația acestei situații este, totuși, simplă. Marea în sine nu poate fi pictată fără un studiu profund. Ea trebuie urmărită cu răbdare, numai astfel putând fi surprinsă în ipostaze diferite. Apoi, ea trebuie văzută *la ea acasă*, nu de pe plajă în perioada estivală. Departe în larg, valurile au forme, mărimi și o dinamică total diferită de cele care se formează în apropierea țărmurilor.

Berbecii, acele valuri aproape identice ca formă și mărime, care se rostogolesc spre țărm, venind din aceeași direcție, la intervale de timp aproximativ egale, la fel ca și brizantii datorati obstacolelor submarine, stânci sau recifuri, nu pot fi observați și analizați de cei care privesc marea doar de pe țărm.

Așa cum este cunoscut, vântul determină starea mării. Pe timpul furtunilor puternice vizibilitatea este extrem de redusă datorită atmosferei saturate de apa spulberată pe care o mână vântul. Crestele valurilor pulverizate se transformă într-un adevărat zăbranic cenușiu plutitor, înalt de câțiva metri, ce acoperă întregul orizont. În aparență, uriașele mase de apă se mișcă haotic, deși după legi bine definite, cunoscute de marinari în lupta lor pentru supraviețuire. Dacă o asemenea mare ar fi fotografiată sau filmată, doar una sau două dintr-o sută de imagini ar putea fi considerate reușite din punct de vedere artistic. Valurile surprinse pe fotofilm neavând contururi clare și nici mișcare, nu pot fi de mare ajutor pictorului marinist, decât pentru a-i reîmprospăta memoria. Nici camera video nu privește exact acolo unde valul e mai val.

Din frământarea mării pe care a privit-o ore în șir, poate cu *stomacul în gât*, pictorul marinist va transpune pe pânză o imagine artistică și fidelă care l-a impresionat și i-a rămas definitiv pe retină...

Apoi, cu multă răbdare, în atelierul său, după nenumărate tatonări în fața șevaletului, accentuând sau estompând dănuirea valurilor, modificând cromatica, dacă este cazul, pictorul marinist va transpune pe pânză o mare cât mai apropiată de cea pe care a văzut-o el în realitate. Cine afirmă că este în măsură să picteze direct, după natură, o mare frământată, trebuie privit cu multă indulgență...

Adevărata imagine a mării nu poate fi redată, întrucât natura nu se lasă copiată cu ajutorul unui simplu penel, plimbat pe o pânză netedă. Marea trebuie percepută cu toate simțurile: dacă nu-i vezi frământarea valurilor, la

care se adaugă vuietul, răceala vântului simțit pe piele și saramura apelor pe buze, ești departe de adevăr. Și totuși, un pictor bun îl poate aduce pe privitor să recepționeze cu toate simțurile marea pictată pe o pânză sau un carton.

Dintre pictorii mariniști dobrogeni interbelici, care au pictat marea ca subiect principal, se remarcă Florian Doboșariu și I. Lafeș. Deși lucrările acestora sunt bine cotate, ele găsindu-se la loc de mare cinste în colecțiile particulare ale cunoscătorilor de artă adevărată a genului, este de neînțeles de ce nu apar și în muzeele de profil.

Adevărați mariniști au fost câțiva ofițeri de marină. Printre predecesori amintim pe locotenentul de marină Victor Vlad Delamarina (1870-1896) ale cărui acuarele sunt de o delicată frumusețe. Poet și pictor înăscut, fiul unei remarcabile profesoare de desen, Victor Vlad se înscrie cu cinste în galeria marinarilor creatori de frumos.

Un adevărat maestru al picturii marine, care a redat *marea crudă* în adevăratul sens al cuvântului, devenit în timp un mentor și etalon pentru urmașii săi într-ale penelului, este comandorul de marină Dimitrie Știubei (1901-1986). Picturile sale în ulei sau acuarelele sale se impun prin frumusețea pe care o emană, maniera degajată, dar sigură, în care au fost realizate, dar mai ales prin cromatica deosebită.

Pe sinuosul drum al picturii marine se înscriu și alți iubitori ai mării și ai penelului care, prin lucrările lor, continuă tradiția înaintașilor. Nu trebuie uitat Eugen Șerbin, acuarelist, autorul a mii de miniaturi realizate într-o manieră de o finețe deosebită, ele constituind o colecție unică, în care sunt reprezentate toate tipurile de nave care au navigat de-a lungul timpului.

Urmează apoi regretatul Ion Țărălungă, un desăvârșit pictor al mării, ale cărui pânze au tot dreptul să intre în patrimoniul național al valorilor. Lucrările sale, ca și ale predecesorilor săi, se bucură de mult prestigiu pe plan național și internațional.

Dintre pictorii dobrogeni neaoși trebuie menționat Traian Marinescu. Deopotrivă pictor, sculptor și grafician, el realizează lucrări care decorează astăzi sălile multor instituții sau se găsesc în colecții particulare. El are și un palmares deosebit în ceea ce privește expozițiile personale, multe dintre ele în străinătate.

Ofițerul de marină (mecanic) Nicolae Savopol își descoperă vocația la o vârstă mai înaintată și realizează, într-un timp record, un însemnat număr de lucrări cu tematică marină.

Comandorul (r) Valentin Donici, un veritabil *lup de mare* care a străbătut mările în lung și în lat, se remarcă printre colegii săi de breaslă mai ales prin lucrări reprezentând mări furtunoase, nave militare și comerciale sau peisaje portuare.

În prezent se afirmă încă foarte mulți pictori marini despre care sunt sigur că vom mai scrie; totuși, pictura marină rămâne în continuare o Cenușăreasă a artelor plastice, ea fiind mai puțin înțeleasă și nu prea la îndemâna tuturor celor ce ar dori să o practice. într-un fel, ea este mult mai accesibilă pictorilor marinari”.

În galeria pictorilor mariniști am ales să prezentăm în acest material, în ordine alfabetică, 12 nume de referință (fără ca lista să aibă pretenții de eshaustivitate): Victor-Lucian Costăchescu, Valentin Donici, Alexandru Ghinea, Eugen Ilina, Ovidiu Ionescu, Karl Perko, Popițiu, Savopol, Eugen Șerbin, Știubei, Țărălungă, Traian Marinescu.

Victor-Lucian COSTĂCHESCU

Născut în anul 1957, absolvent al Liceului de Arte Plastice „Nicolae Tonitza”, în anul 1976, absolvent al Facultății de Comerț din cadrul Academiei de Studii Economice București, în anul 1983, Victor-Lucian Costăchescu locuiește în București. Este membru al Galeriei Saatchi Art Londra.

Dintre saloanele expoziționale la care a participat: *Love generation*, 22 iunie 2016 – 418 Art Gallery; *Reunirea*, 1-22 decembrie 2019-24 ianuarie 2020, Muzeul

Banatului de Jos, Reșița; *Zborul Invers al Timpului* – 24 februarie 2020; *Antidot* – Galeria Occidentului 3-12 iunie 2022; *Origini* – Biblioteca Națională a României, 1-14 septembrie 2022; *Pe mare și pe uscat* – Muzeul Național al Marinei Române, 23 noiembrie -12 decembrie 2022; *Reflexii dunărene* - Centrul Multicultural Dunărea din cadrul Bibliotecii Județene „Panait Istrati” Brăila – 05-20 mai 2023; Salonul expozițional „Clio” al Muzeului Național al Marinei Române, 28 iulie, expoziția de pictură *Vară, Mare, Soare; Jurnal în imagini*, la Muzeul Etnografic al Maramureșului din Sighetu Marmăției. 11 august 2023; expoziție la Palatul Mogoșoaia, *Reflecții contemporane: dialog între pictura figurativă și omul modern* – 14-31 martie 2024; Salonul plastic și de arhitectura „Iorga-Socolescu”, Palatul Culturii Ploiești; 7-21 noiembrie 2024; *Mozaic hibernal*, 10-24 ianuarie 2025 – Galeria de Artă Mangalia.

„*A picta este o aventură. De fiecare dată, când pictez, dau frâu liber imaginației, descoperind lucruri noi și fabuloase din trecutul și prezentul vieții minunate pe care o trăiesc în această lume*” - Victor-Lucian Costăchescu

Valentin DONICI

Valentin Donici s-a născut pe 21 octombrie 1931, la Câmpulung Muscel, din județul Argeș, ca urmaș al unui pietrar italian din Udine (Piemont) stabilit în România, Giovanni Burtulussi. 74 de ani mai târziu, în ziua de 28 octombrie a anului 2005, Valentin Donici a plecat

dintre noi.

Valentin Donici a făcut gimnaziul în comuna Valea Lupului, județul Iași (1942), după care a urmat cursurile Liceului de băieți „Dinicu Golescu”, din Câmpulung Muscel, pe care le-a absolvit în anul 1947.

A continuat cu studii tehnice la Școala Medie Tehnică de Mecanizarea Agriculturii, pe care a terminat-o în 1951, după care, în sfârșit, s-a dedicat carierei militare, mai exact MARINEI, căreia îi va rămâne fidel, sub diferite forme de exprimare, până la sfârșitul vieții.

În vara anului 1952, a susținut examenul de admitere la Școala Militară de Marină (Școala Navală).

Dorința de perfecționare în domeniile pe care le aborda l-a determinat pe Donici, la începutul anilor '70, să redevină student, urmând cursurile Facultății de Navigație din cadrul Institutului de Marină „Mircea cel Bătrân”, instituție de învățământ superior tehnic, pe care a absolvit-o în 1978.

În paralel cu pregătirea militară și de navigație, înclinațiile sale evidente către literatură și artă plastică l-au determinat pe Valentin Donici să facă studii în domeniu, cum au fost: Cursul de ziaristică de pe lângă redacția ziarului „Apărarea patriei” organizat de M.F.A. (1957) și Școala Populară de Artă - Secția Pictură (1973).

Pe parcursul carierei sale, Valentin Donici a îndeplinit, succesiv importante funcții la bordul navelor și în unități de uscat ale Marinei Militare, fie în calitate de specialist, fie de comandă.

În primăvara anului 1971, la 1 martie, locotenent comandorul Valentin Donici, a fost detașat la Muzeul Național al Marinei Române, din Constanța, unde, la 25 septembrie 1971, a fost numit cercetător principal (20 septembrie 1971-31 iulie 1974) și, apoi, în 1974, an în care a fost avansat la

rangul de căpitan-comandor, a fost numit ofițer 2 în Secția de Istorie a Marinei din cadrul Muzeului (31 iulie 1974-26 martie 1988).

La 26 martie 1988 a trecut în rezervă.

În anul 1990, odată cu reînființarea Ligii Navale Române, Valentin Donici a devenit membru al filialei L.N.R. din Constanța, implicându-se în activitățile acesteia și, nu în ultimul rând, prin calitățile sale de pictor contribuind la apariția revistei Ligii Navale Române, „Marea Noastră”, într-o formă grafică deosebită.

Indubitabilul său talent de „pictor al marinarilor”, s-a manifestat, la început, prin caricatură, desen și, abia apoi, în pictură.

A expus relativ târziu, abia în 1970, numai atunci când a fost convins că va „rezista” atât criticii de specialitate și, mai ales, exigenței publicului. Din cele 18 tablouri - peisaje marine, natură moartă, compoziții libere - etalate la această primă expoziție, organizată în iunie 1970, s-au vândut imediat 12, iar suma încasată a fost donată de artist la „Fondul umanității”, destinat sinistraților din zonele afectate de inundațiile din primăvara-vara anului 1970, incluse, astăzi, în categoria celor mai grave calamități naturale care au lovit România în secolul XX. Gestul a fost considerat „un act de cultură”, dar, mai presus de aceasta, „un act de profund umanitarism”.

Debutul expozițional a fost urmat de numeroase alte expoziții, la Constanța, București, Mangalia, Brașov, Sibiu, Ploiești, la care succesul de public a fost unanim.

Atât presa centrală, cât și cea locală, au apreciat, fără excepție, „apariția” unui pictor, *prin excelență marinist*, care apărea într-un spațiu „locuit”, în istoria recentă, doar de comandorul de marină Dimitrie Știubei. O astfel de apreciere, considerăm, definitorie, pentru opera lui Donici, spunea: „Am crezut că, în pictură, genul „marin” – atât de viguros reprezentat altă dată, generând o școală, o manieră – a fost dat uitării. Și totuși *marea*, acest ocean de poezie, era o absență. De aceea, o suită de tablouri cum este cea a lui Valentin Donici este prin ea însăși o încântare. Peisajul marin este surprins cu simț al culorii și al armoniei, printr-o diversitate de tehnici bine stăpânite (guașă, tuș, cărbune, acuarelă tempera, ulei)... Afinitatea pe care o simți între pictor și mare îți dă un sentiment de plenitudine, transmis direct, printr-un fel de „ipostaziere” a mării, cu oamenii și navele ei, în imagini de un autentic realism”.

Într-adevăr, deși autodidact, artistul s-a detașat net de lucrările genului prin calitățile artistice ale pânzelor, prin cromatica și paleta sa păstrând un echilibru expozițional susținut prin desen și pensulații degajate care dau dinamismul și prospețimea lucrărilor sale.

Deși pictor marinist de renume (inspirat la început de pictorul Dimitrie Știubei), și-a impus propriul stil în numeroase și variate picturi de

nave, cu precădere românești, peisaje marine, ilustrații pentru cărți, reviste, timbre etc. el a desfășurat în paralel o susținută activitate de jurnalist scriind despre mare și marinari în presa centrală și locală, în publicațiile armatei. Este cronicarul velierelor românești „Mircea” (I) și „Mircea” (II), autor al volumelor *Veteranul valurilor*, Editura Militară, 1977, *Prizonier pe trei continente*, Editura Europolis, 1999 și membru activ în cenaclul „Mihail Sadoveanu” al Cercului Militar Constanța.

A organizat peste 20 de expoziții de tablouri, personale și de grup și a condus cercul de arte plastice de pe lângă Cercul Militar de la Constanța. Lucrările sale sunt expuse atât în țară, cât și în peste 60 de țări străine.

„Marea e frumos să o pictezi de la țărm, însă marea de larg, marea în furtună, nu o poate „simți” decât un marinar... Noi percepem marea cu toate simțurile, îi auzim zgomotul, îi simțim gustul sărat pe buze, îi vedem cromatica. Marea nu este albastră, ca în ilustrate. Marea este crudă, rece, dură... asta-i marea adevărată, nu poate fi pictată ca o fotografie, trebuie să ai sentimentul imensei avalanșe de apă. Marea este ca o femeie capricioasă, singură, care „nu stă” la pozat, e furtună, nu se poate picta după natură, numai cromatica rămâne...” – Val Donici.

Alexandru GHINEA

S-a născut pe 6 februarie 1953, în localitatea Bistrița din Județul Mehedinți, un sat aflat în apropierea Dunării și a Podului lui Traian construit în 103-105 e.n. de Apolodor din Damasc, la Drobeta Turnu-Severin.

Școala primară a urmat-o în localitatea Câlcești din Județul Gorj, unde tatăl său, Mihalache Ghinea, subofițer în Ministerul de Interne a fost angajat. Apoi, a fost elev la Școala profesională de construcții navale, și ulterior urmează Liceul „Mihai Eminescu”, ambele din Drobeta Turnu-Severin.

În perioada 1972-1975 a urmat Școala Militară de Maiștri de Marină fiind repartizat apoi la Divizionul 133 vedete din Mangalia, pe vedeta purtătoare de rachete cu numărul de bordaj 195.

De-a lungul timpului, și-a desfășurat activitatea la bordul vedetelor purtătoare de rachete și vedetelor torpiloare. și-a dezvoltat deprinderile tehnice pentru deservirea sistemelor de artilerie de la bordul navelor tip

vedetă. O bună perioadă de timp a fost încadrat la atelierul de reparații armament, torpile și aparatură optică de ochire, asigurând câțiva ani, prin cumul, funcția de șef de atelier.

A fost foarte bine apreciat ca specialist în aparatura de artilerie automată, fiind trimis des în unități din Marina Militară pentru a efectua corecțiile și reglajele necesare la componentele electronice ale sistemelor de artilerie de la bordul navelor.

În 1978 s-a căsătorit cu Alexandra Preda din Comuna Limanu, cu care are un fiu. Ea fiind de altfel, cea care a avut un rol determinant în descoperirea talentului și pasiunii lui Alexandru Ghinea pentru pictură.

„Ieșirile mele pe mare aveau întotdeauna două scopuri. Primul pentru a îndeplini atribuțiunile pe care le aveam la bordul navei, iar al doilea era să privesc marea și valurile, cum curg unul după altul, ce culori au valurile, transparența lor și transparența mării în diverse ore ale zilei. Aceste momente de contemplare m-au ajutat mai târziu, când am ajuns la maturitatea de înțelegere a picturii, să pot transpune pe pânză vibrația mării și transparența valurilor” – Alexandru Ghinea

Eugen ILINA

S-a născut în 1965, la Balș. Este artist vizual cu specializările pictură, sculptură și grafică. A urmat studii libere de gravură cu Marcel Chirnoagă, sculptură cu Ioan Duman și pictură cu Eugen Bratfanov.

A urmat, de asemenea, cursurile Facultății de Istorie a Universității din București (2004-2009) și apoi, un Master pe tema: Managementul bunurilor culturale.

Din 1986 și până în prezent, lucrări de pictură, sculptură și grafică semnate Eugen Ilină au fost prezentate în numeroase expoziții de grup organizate pe plan național iar din 1995 până în prezent, artistul a avut 10 zece expoziții personale în București, Constanța și Tulcea și a participat la peste 20 expoziții de grup. Din 1998 este Membru al Uniunii Artiștilor Plastici din România.

„Apariția dublului aduce cu sine contrastul: imaginația vizuală nu se poate înțelege fără chestionarea acestuia, de numeroase tipuri. Fie că ține de culoare, textură sau tușă, m-a preocupat mai ales contrastul ca joc

de-a reconstrucția figurii, ca formulă autoreferențială și, în același timp, simbolică” – Eugen Ilina.

Ovidiu-Victor IONESCU

S-a născut pe 7 Mai 1950 la Constanța. Încă din copilărie a dovedit reale calități artistice, atunci când în curtea casei părintești de pe strada Călărași din Constanța, sculpa în lemn bărcuțe. A absolvit clasele primare și gimnaziul la Școala Nr.11 din Constanța fiind admis ulterior la cursurile vechiului Liceu de Artă din Constanța, ce funcționa la acel moment în clădirea unei foste școli grecești din oraș sub denumirea „Școala de Muzică și Arte Plastice”. În timpul liceului o bună parte din lucrările sale de sculptură în piatră au fost premiate la diverse expoziții și concursuri de profil, distinctă fiind o ureche sculptată ce a fost premiată și oprită pentru fondul național de artă, în anul 1968, la Sala Dalles din București.

După absolvirea liceului, în iunie 1969a fost repartizat pentru îndeplinirea stagiului militar obligatoriu la una dintre unitățile Marinei Militare. Are astfel ocazia să se familiarizeze și mai mult cu specificul și rigorile domeniului, servind pentru aproape 1 an de zile ca aghiotant la biroul Viceamiralului Ilie Ștefan (la momentul respectiv comandantul „Școlii Superioare de Ofițeri de Marină”, actuala Academie Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța).

În vara lui 1971 a susținut examenul de admitere la Institutul de Marină „Mircea cel Bătrân”, specializarea „Navigație”, pe care l-a absolvit în 1975 cu gradul de locotenent. Încă din primii ani de studiu a fost atras de navigație și problemele acesteia, însă firea sa romantică, de artist, l-a îndreptat mereu spre navele cu vele. A construit prima ambarcațiune de mici dimensiuni, 80 kg, în timpul școlii de marină ('75-'76), urmată de yacht-ul cu vele „Cristina” (construit în perioada '79-'80).

În anul 1983 devine asistent la catedra de „Marinărie și manevra navei” din cadrul Institutului de Marină „Mircea cel Bătrân”. Un an mai târziu este numit Comandant al Grupului de nave auxiliare în Divizionul de nave școală al Institutului de Marină iar în 1985 devine Comandant al „Batalionului Studenți” din cadrul aceleiași instituții.

Mai 1990este anul în care publică la Editura Institutului de Marină cartea „Ambarcațiuni”, aceasta fiind și prima sa lucrare publicată, la vârsta de 39 de ani. Mai realizează și grafica pentru „Dicționar de Marină”, lucrare

semnată de Bejan Anton și Bujeniță Mihai, publicată 1989, la Editura Militară-București.

După pensionare își continuă activitatea didactică fiind reîncadrat tot în Academia Navală, în cadrul catedrei „Științe Nautice”. În această perioadă participă în comisii de examinare atât la Academia Navală cât și Centrul Român pentru Pregătirea și Perfecționarea Personalului din Transporturi Navale (CERONAV) iar activitatea sa publicistică cunoaște un salt semnificativ, publicând nu mai puțin de 8 cărți în 6 ani. Astfel, în anul 2002 publică la Editura Lumina Lex, lucrarea intitulată „Regulament Internațional pentru Prevenirea Abordajelor pe Mare COLREG” împreună cu mai tânărul său coleg prieten Flavius Otincelescu. La mai puțin de 1 an, în 2003, lansează la Editura Academiei Navale cartea „Manual de Marinărie” la care lucrase încă de la începutul anilor '90. În 2005 revine cu o nouă ediție a COLREG-ului îmbunătățită, lucrare publicată la Editura Ex Ponto din Constanța urmată în 2006 de cartea „Noduri și Matelotaj” realizată împreună cu Sâncrăian Iuliu-Augustin și de „Dicționar enciclopedic de marină”, Editura Societății Scriitorilor Militari, București, 2006. Mai departe, în anul 2007, publică lucrarea „Veliere românești pe mările și oceanele lumii” împreună cu Zabolodni Mihaela, urmată în 2008 de ediția a III-a revizuită a „Regulament internațional pentru prevenirea abordajelor pe mare”, realizată împreună cu Brânză Dumitru și publicată la Editura Ex Ponto și de „Ghidul ofițerului de cart” scrisă în colaborare cu Sâncrăian Iuliu-Augustin și Gheorghe Mihalache.

Se stinge brusc din viață în seara zilei de 29 Iulie 2015 în urma unui stop cardiac.

În activitatea artistică a totalizat peste 50 de expoziții personale și de grup, o parte fiind sus menționate. Unele lucrări au fost apreciate cu diplome, altele se află în diferite instituții precum Academia Navala “Mircea cel Bătrân” din Constanța, Universitatea Maritimă din Constanța, la sediul Ligii Navale din Constanța și în colecții particulare din SUA, Anglia, Belgia, Olanda, Italia, Grecia, Turcia și desigur în România.

Karl Robert PERKO

S-a născut pe data de 25 iunie 1944, în Aradul Nou, astăzi cartier al Aradului. Părinții săi, Iosif și Leontina, profesori universitari de matematică și respectiv de biochimie, au fost urmașiiinemiilor care au colonizat Banatul.

După terminarea liceului, tatăl său l-a îndrumat către Medicină. În drum spre Capitală, a găsit pe o bancă într-o gară o foaie în care se vorbea despre o școală de marină din Constanța și așa viața i s-a schimbat pentru totdeauna. Astfel că în anul 1963 a ajuns la Constanța și a dat examen la Academia Navală, pe care l-a și luat.

S-a obișnuit greu cu viața cazonă. Îi era greu la cart, dar și să se supună regulilor militarești. În largul lui se simțea doar atunci când avea ceva de desenat. De nenumărate ori, atunci când vreun comandant scria o carte despre marinărie, lui îi revenea misiunea de a realiza desenele.

În timp ce Robert Perko era angajat al Armatei Române, părinții săi au plecat în Germania. Drept urmare, a fost dat afară din serviciu fără drept de apel. Asta se întâmpla în anul 1980.

Totuși, tot răul a fost spre bine. După ce a fost dat afară din Armată, a putut să își urmeze visul: acela de a picta. Concomitent, a lucrat și în învățământ. Dar la începutul anului 1989 a fost dat afară și din învățământși a fost nevoit să se întrețină din banii pe care îi câștiga făcând fotografii la diferite școli.

A avut de-a face și cu Securitatea de la Constanța, pentru că a ajutat niște turiști nemți din RFG. A doua zi după ce s-a despărțit de aceștia, la el acasă au venit doi bărbațiși i-au zis că au ceva de discutat. Așa a ajuns la sediul Securității din Constanța, de pe Bulevardul Mamaia. După 30 de zile l-au lăsat să plece acasă.

După această experiență în beciurile Securității, bărbatul a decis să plece din România.

Artistul Robert Perko a fost căsătorit de patru ori și are patru urmași. Robert Perko a plecat în ianuarie 1990 cu familia și după ce au trecut prin patru lagăre de înregistrare, s-a stabilit la Kaiserslautern. O perioadă Robert Perko a lucrat ca scenograf, la Teatrul de Operă din localitate. La sfârșitul anului a participat la concursul pentru ocuparea postului de restaurator de artă la Muzeul de artă „Theodor Zink“, pe care l-a câștigat.

Odată ajuns în Germania s-a înscris la Universitatea de pictură și grafică unde a făcut doi ani într-un an. A avut expoziții de pictură pe toate continentele. Deșicâștiga din vânzarea tablourilor și trăia într-o țară

civilizată, gândul îi era „acasă“, în România. După 1989, și-a cumpărat un apartament în Mangalia, unde se retrăgea în fiecare an.

Imediat ce a ieșit la pensie, în anul 2008, s-a întors în România, la Mangalia.

De-a lungul vieții sale, artistul a realizat peste 9.000 de picturi, de la miniaturi la lucrări în mărime naturală, pe care le-a expus în muzee din întreaga lume. În ultima parte a vieții îi învăța pe copii să deseneze, la Mangalia, unde deschisese o academie de desen în propria locuință.

Mircea POPIȚIU

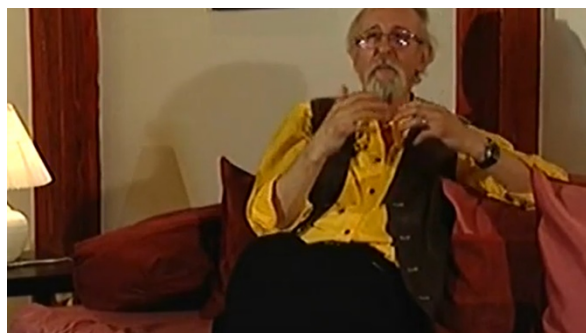
S-a născut pe 17 martie 1960, în comuna Bocșa din județul Sălaj. A studiat la Academia Navală „Mircea cel Bătrân” din Constanța și la Facultatea de Arte și Design a Universității de Vest, din Timișoara. Creează și azi în cadrul atelierului personal din satul Boholt. Deține mai multe premii și a expus în țară și în străinătate.

Dedicându-se artei a înființat „Asociația Culturală Popițiu”, unde se desfășoară activități expoziționale. Artistul

Mircea Popițiu a expus de multe ori în județul Hunedoara, la Cafeneaua dependentă de cultură „Jos pălăria” și la muzeul devenan.

„Pentru mine pictura reprezintă un spațiu experimental vis-à-vis de sine și de lumea înconjurătoare. Culoarea și materialele îmi oferă posibilitatea restituirii sentimentelor pe care le am la un moment dat. Pictura se dorește a fi o transpunere a gândurilor ce mă frământă, a sunetelor și a muzicii interioare, a freamătului mării și a apelor ce încă mă bântuie și a tot ce se întâmplă în jurul meu” - Mircea Popițiu

Nicolae SAVOPOL

S-a născut la 29 octombrie 1905, la Ocnele Mari, județul Vâlcea și a trecut în neființă în anul 1982.

A absolvit Școala de Mecanici și Electricieni în 1925 și Școala de Ofițeri Mecanici în 1931.

A încheiat cariera militară în 1952 cu gradul de locotenent-comandor.

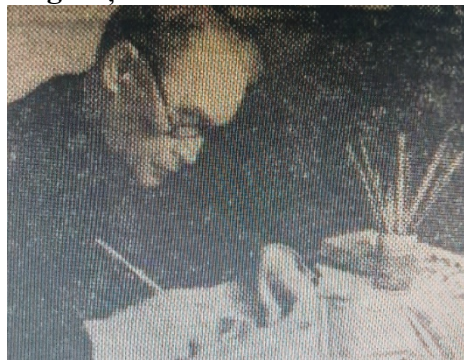
Abia 16 ani mai târziu a început să picteze. În 1968 s-a înscris la Cercul de pictură al Casei de Ajutor Reciproc a Pensionarilor din Sectorul 3 al capitalei. Aici a avut șansa să se afle sub îndrumarea pictorului Gheorghe Pătrașcu. Ulterior, a devenit membru al Uniunii Artiștilor Plastici Amatori.

Încă din primii ani de activitate a avut un număr impresionant de expoziții personale, la Mangalia, Ocnele Mari, București, Pitești, Oltenița și Galați. De asemenea, a expus și peste graniță, împreună cu alți artiști și la bienale, în țări precum: Ungaria, Polonia, Austria, Elveția, R.D.G., Franța, Argentina, Africa S.U.A. ș.a.

„...culoarea impresionează cel mai mult în picturile lui N. Savopol, fiind folosită cu un real simț al armoniei. Pasiunea cu care artistul și-a lucrat pânzele străbate nu o dată până în sufletul privitorului. Căci nu este decât pasiune și o impresionantă pagină de poezie a vocației artistice și a mării” – I. Halt, critic de artă.

„Picturile marine...mi-au plăcut foarte mult. Marea în veșnică mișcare este prezentă în aceste tablouri. Pictorul a pus în ele tot entuziasmul și dragostea de frumos” –viceamiral ing. Grigore Marteș.

Eugen ȘERBIN

Eugen Șerbin s-a născut în data de 12 septembrie 1907, în Kerson, oraș aflat în acel moment în Imperiul Rus, într-o familie de români, având inițial numele Eugen Serbinov. Tatăl său era funcționar bancar în Ismail.

În iunie 1932 a finalizat studiile superioare urmate la Facultatea de Filozofie și Litere a Universității București, obținându-și diploma de

licență.

În registrele armatei, era înregistrat ca parte a contingentului 1932, stagiul militar executându-l la Regimentul 28 Dorobanți.

În anul 1937 s-a aflat printre miile de români care au donat sume de bani pentru cumpărarea celui de-al doilea bric „Mircea”.

În anul 1939, în perioada când locuia în Ismail, str. Cetății nr. 14, a depus la Ministerul Justiției o solicitare de redobândire a numelui său patronimic de Serbin, în cererea oficială depusă în acest sens susținând că „numele a fost înstrăinat în decursul vremii”, cu referire la rusificarea acestuia. Prin urmare, prin decizia Tribunalului Ismail și aprobarea

Ministerului Justiției, din 3 mai 1939 numele viitorului pictor a fost schimbat din Eugen Serbinov în Eugen Serbin, aceeași procedură fiind urmată în paralel și de tatăl său, Simion (născut în anul 1884) și fratele său, Constantin (născut în anul 1902).

În iunie 1967, Eugen Șerbin are o expoziție la sediul Centrului de Documentare pentru Construcții, Arhitectură și Sistemizare (C.D.C.A.S.) din București, cu o serie de miniaturi în acuarelă, despre care în presa epocii se preciza că sunt „peneluri neprofesioniste, dar stăpîne pe ele și sensibile. Avem, printre constructori, artiști nu numai în meserie...”.

În data de 30 iulie 1970, la Muzeul Marinei Române din Constanța se consemnează că „a avut loc joi seară vernisajul expoziției de pictură *De la monoxilă la nava cu propulsie atomică*. Cele 400 de picturi miniaturale, realizate de artistul Eugen Șerbin, prezintă evoluția navigației internaționale. Numeroase lucrări oglindesc dezvoltarea flotei românești”.

Pictorul a realizat, de asemenea, un excepțional album intitulat *Cîntare României în imagini*, care cuprinde cele mai pitorești peisaje din România, o colecție de peisaje marine, studii peisagiste etc., dar pasiunea lui a rămas tot mare. Lucrările sale au fost expuse în numeroase expoziții și achiziționate de muzee. Numai la Muzeul Marinei din Constanța se găsesc peste 400 de lucrări achiziționate de la pictor”.

Expoziția *De la monoxilă la nava cu propulsie atomică*, vernisată inițial în 1970, a fost reluată și în anul 1973, tot în cadrul Muzeului Marinei Române, ea fiind prezentată în organul central de presă al Ministerului Apărării Naționale: „O călătorie prin „tunelul timpului”, dar nu pe micul ecran, nu pe aripile fanteziei uneori puerile ale unor cineaști, o călătorie fără momente „tari” cu orice preț, totuși plină de neprevăzut, plină de emoții.

Ancora o ridici la Constanța, în pragul sălii din Muzeul Marinei ce găzduiește expoziția închinată istoriei navigației. Sînt expuse aici peste 450 de imagini în culori, realizate, toate, de către profesorul de istorie și geografie Eugen Șerbin, colaborator al muzeului.

O serie de date referitoare la viața și activitatea lui Eugen Șerbin sunt publicate în presa centrală în anul 1974, în contextul prezentării expoziției sale de la Muzeul Marinei Române, de jurnalistul Ion Popovici: „În patrimoniul Muzeului Marinei Române din Constanța există o interesantă colecție de picturi miniaturale, care ilustrează evoluția navelor din cele mai vechi timpuri și pînă în zilele noastre. Toate aceste picturi poartă aceeași semnătură: Eugen Șerbin. Autorul, acum în vîrstă de aproape 70 de ani, este pensionar și locuiește în București. Cînd era tînăr, a dorit să devină navigator — dar, cum a fost respins la comisia medicală în examenul de admitere în Școala de marină, a ales o meserie înrudită pasiunii sale, profesorde geografie. În timpul vacanțelor însă, Eugen Șerbina voiajatăca

turist prin aproape toate porturile Europei și ale Africii de Nord, iar în orele sale libere astudiat istoria transporturilor pe apă și a purtat o bogată corespondență cu cercetătorii navigației de peste hotare. Și a realizat acest ciclu de picturi miniaturale, precum și alte aproapeo mie de lucrări pe care le are în colecția sa personală”.

Eugen Șerbin a încetat din viață pe 16 februarie 1976, anunțul mortuar fiind publicat de sora sa, Lidia Plămădeală și fratele său, Constantin Șerbin.

În luna următoare încetării din viață, la Muzeul Marinei Române a fost vernisată o nouă expoziție Eugen Șerbin: „La Muzeul Marinei Române din Constanța s-a deschis recent o interesantă expoziție de artă plastică intitulată „File din istoria marinei române“. Sunt expuse 80 de acuarele realizate de pictorul Eugen Șerbin, decedat de curînd, care, timp de peste patru decenii a creat cîteva mii de lucrări cu subiecte marine. Lucrările expuse înfățișează, printre altele, o corabie reprodusă după o frescă de la Mănăstirea Sucevița, o corabie moldovenească din timpul lui Ștefan cel Mare, nave românești cu vapori, nave de luptă din războiul de la 1877-1878, prima navă-școală „Mircea“ din anul 1882, primele nave comerciale sub pavilionul României, diverse vase dîndotarea flotei noastre maritime de astăzi”.

Dimitrie ȘTIUBEI

Pictorul de marine Dimitrie Știubei a făcut parte dintr-o categorie rară a artiștilor fiind și ofițer de marină. A trăit o parte din viață înconjurat de ape, pe mare, pe care a iubit-o profund.

Născut la Bacău în anul 1901 la 30 august, Dimitrie Știubei a copilărit la Iași și la Botoșani, în Moldova, departe de mare. În anul 1906, atunci când a venit cu tatăl său la Constanța, copilul Știubei, a văzut pentru prima oară marea.

Începând cu anul 1907 a urmat școala din Sărărie la Iași, apoi Liceul Național, pentru ca în anul 1916 să se transfere la liceul „Laurian” din Botoșani unde tatălui său i se încredințase o funcție.

După ce a obținut diploma de bacalaureat în 1919, a urmat Școala de Artilerie, Geniu și Marină din București, avându-l ca exemplu pe fratele său mai mare Alexandru, căpitan de marină în Marina Militară. Deși tatăl său s-a opus din răspunderi alegerii carierei militare, dorindu-și pentru Dimitrie să devină arhitect, tânărul și-a văzut de drum.

În anul 1920, Dimitrie Știubei optează pentru Școala Navală de la Constanța al cărei sediu va deveni Muzeul Național al Marinei Române,

local construit înainte de război (în anul 1909 are loc inaugurarea acestei clădiri). În 1921 se va număra printre absolvenții primei promoții constănțene. Șiubei este avansat în grad ca punctist fiind repartizat la bordul monitorului „Alexandru Lahovari” din cadrul flotei fluviale. În anul următor deschide prima expoziție personală la Galeria „Evenimentul” din Iași.

În 1923 începe cursurile Școlii de Aplicație a Marinei pe care le finalizează un an mai târziu când este repartizat la Divizia de Mare, pe canoniera „Lt. Remus Lepri”, în 1925 fiind avansat locotenent.

Cu prilejul obținerii, la 1 octombrie 1928, a brevetului de ofițer de bord cls I, Principesa Ileana, care își petrecea verile pe mare, l-a cunoscut personal și l-a introdus în entourage-ul Reginei Maria și al principilor.

În anul 1929 obține de la Ministerul de Război și Regenta României aprobarea unui concediu de studii în străinătate unde studiază desenul și pictura la *Knirr Schule* cu Ernst Liebermann și Peter Trumm.

La revenirea în țară, la Constanța, este numit la Serviciul Hidrografic al Diviziei de Mare. Doi ani mai târziu este avansat la gradul de căpitan și este repartizat la Corpul Curierilor Militari în cadrul Casei Militare a Regelui.

Atât studiile de la München, cât și cele din țară au contribuit la afirmarea artistului în domeniul picturii monumentale, în care va excela, dovedind știința structurării compozițiilor și redarea figurilor umane, vădind studii de mișcare și atitudine și cunoștințe de anatomie.

Dimitrie Șiubei, având de-acum gradul de locotenent-comandor, este mutat la Constanța, la Depozitele Maritime, unde va rămâne până în anul 1939. În anul 1941 a fost trecut la disponibil, iar în 1943 a fost trecut în rezervă. Un an mai târziu a fost reprimat în armată, fiind numit în funcția de șef al Biroului Pictori din Marele Stat Major.

Din cauza regimurilor politice și frecventelor schimbări de posturi, a urmat o perioadă dificilă până în anul 1946 când i s-a aprobat cererea de trecere în rezervă, deși nu de mult fusese numit locțiitor al șefului Muzeului Militar Național din București.

Începând de acum el se va ocupa numai de pictură, în anul 1948 devenind membru al Uniunii Artiștilor Plastici, aducând în opera sa peisajul marin, de pe uscat, din atelierul său din strada Cobălcescu și apoi din Germania, unde se stabilește din anul 1975.

Din punct de vedere artistic, merită consemnat faptul că a lucrat, împreună cu comandorul Eugeniu Botez, la editarea revistei „România Maritimă și Fluvială”, viitoarea „Marea Noastră”. A realizat calendare cu acuarele de nave fluviale și maritime și a realizat ilustrația unor volume devenite celebre: „Toate pânzele sus” a lui Radu Tudoran, „Însemnările

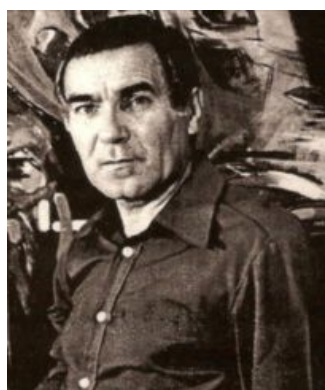
unui marinar” a comandorului Nicolae Ionescu-Johnson sau celebra lucrare a lui Alexandru Retinski, „Epopoea navelor” ș.a.

A fost membru al „Royal Society of Marine Artists” din Londra și a fost Cavaler al Legiunii de Onoare.

Dimitrie Știubei a murit la 17 februarie 1986, cum s-a întâmplat de multe ori în lumea artiștilor, fiind mai cunoscut în străinătate decât în propria sa țară.

„După cer se schimbă tot, se schimbă culoarea generală a mării, pentru că e compusă din mai multe suprafețe de reflexie (...) când pe pânză nu e decât cer și apă, marea însăși este subiectul...” - Dimitrie Știubei

Ion ȚĂRĂLUNGĂ

S-a născut pe 22 august 1928, la Tecuci, jud. Galați și a trecut în neființă la 3 septembrie 1999, în București.

Artist complet, Ion Țărlungă a fost deopotrivă pictor și iubitor al zărilor albastre, îndrăgostit de lumea aviației și a marinei. Cei 36 de ani petrecuți ca reporter militar l-au adus și mai aproape de domeniul aviației, pasiunile sale regăsindu-se în lucrări artistice originale care au deschis porțile unei noi școli românești, aceea a picturii aviatice. Fascinat de lumea înălțimilor, a surprins în compozițiile sale „legătura intimă dintre acești cavaleri ai aerului și metalul însuflețit al avioanelor ce spintecă aerul”, după cum aprecia reputatul critic de artă Marin Mihalache.

În calitatea sa de cercetător militar, a scos la iveală mărturii menite să reconstituie istoria aviației române și în special a celei din locurile natale, pentru că, așa cum singur mărturisea „m-am născut în Tecuci și sunt tecucean pur-sânge, acolo e leagănul aviației....”.

Opera sa poate fi contemplată astăzi în numeroase unități ale aviației și marinei militare, dar și în colecții particulare din țară și străinătate, însă, din păcate, nu a făcut niciodată obiectul unui album de pictură dedicat pictorului. Ca semn al recunoașterii activității sale în domeniul aviației, acesta a primit în anul 1983, din partea Comandamentului Aviației Militare, Brevetul Onorific de Pilot Militar nr. 1983.

Deși nu a ajuns să conducă un avion, dragostea pentru aviație s-a reflectat deplin în întreaga sa activitate ajungând, după cum aprecia Doru Davidovici, să devină pilot „într-un fel subtil și pe care puțini sunt dispuși să-l înțeleagă și să-l accepte: pictorul a devenit pilot cu sufletul”.

A absolvit Institutul de Arte Frumoase „Nicolae Grigorescu” din București, Secția pictură, ca elev al pictorilor Adam Bălțatu, Samuel Mützner, Ion Marșic și Costel Ioanid (promoția 1955). În 1956 a intrat în serviciul Armatei, la Studioul de Arte Plastice, ca reporter militar, ulterior, asistent universitar la Facultatea de Desen a Institutului Pedagogic București, unde a predat pictură și desen (1962-1972), a participat la manifestări colective, expoziții ale tineretului; a participat la o expoziție internațională militară la Budapesta (1969); asistent universitar la Institutul de Arte Plastice „Nicolae Grigorescu” din București (1972-1974); a fost reîncadrat la Studioul de Arte Plastice al Armatei (1974).

Expoziții personale: Casa de Cultură Buzău (1974), Casa Centrală a Armatei București (1977, 1978, 1985), Galeria de Artă „Gheorghe Petrașcu” Tecuci (1977, 1982), Sala „Dacia” Tulcea (1978), Sala de expoziții Caracal (1982), Facultatea de Medicină Militară (1983), Galeria „Metopa” Pitești (1983, 1984), Muzeul de Artă Constanța (1989). Pictorul s-a pensionat în noiembrie 1989.

Artist complet, Ion Țărălungă a fost deopotrivă pictor și iubitor al zărilor albastre, îndrăgostit de lumea aviației și a marinei. Cei 36 de ani petrecuți ca reporter militar l-au adus și mai aproape de domeniul aviației, pasiunile sale regăsindu-se în lucrări artistice originale care au deschis porțile unei noi școli românești, aceea a picturii aviatice. Fascinat de lumea înălțimilor, a surprins în compozițiile sale *„legătura intimă dintre acești cavaleri ai aerului și metalul însuflețit al avioanelor ce spintecă aerul”* (Marin Mihalache).

„Nu cred să existe preocupare omenească care să te lipsească de necazuri, dar parșiva asta de pictură e infernală. N-acceptă nici o clipă trădarea. O neglijezi, ai pierdut partida...” – Ion Țărălungă

Traian MARINESCU

S-a născut la Mangalia la 15 iunie 1935.

A debutat în iulie 1954 la Mangalia la Casa de Cultură. În 1957 este pictor la Casa Armatei Mangalia. Cinci ani mai târziu, în 1962, se stabilește la Constanța.

În anul 1972 finalizează vitraliile monumentului de arhitectură, Catedrala Sfântul Anton din Constanța, iar în 1979 proiectează și execută pentru Cazinoul din Mamaia (unul din proiectele sale de fântâni)

o artizană din oțel inox și marmură. 1980 este anul în care înființează la Constanța atelierul de ceramică dobrogeană tip TANAGRA – accentuând în special păstrarea meșteșugului tradițional, inspirându-se după lucrări aflate în Muzeul de Istorie Națională și Arheologie Constanța – produsele au fost omologate.

Din expozițiile sale enumerăm: 1958 – Mangalia – septembrie, expoziția personală afiș-desen-pictură, prefăcută de Eugen Jebeleanu și Florica Cordescu; 1972 -1977 expoziții la București-Sala Dalles, Mamaia, Constanța, Eforie Nord; 1982-2002 – expune în România la Constanța, Ploiești, Costinești, Mamaia și în străinătate Yokohama-Japonia, Toronto-Canada, Copenhaga-Danemarca, Istanbul-Turcia, Leipzig-Germania

La 7 august 2002, Traian Marinescu trece în neîntință.

Într-un eseu numit „Cu mâna întinsă spre mare” despre Marinescu și pictura lui, Mircea Lungu spunea: „Atât de clasică îmi pare / marea fugită-n calendare... Acesta e sentimentul pe care-l am în fața picturilor sale: încercarea apropierei depărtării, într-o fragilă fraternitate cu propriul eu, pentru a-și mărturisi și înțelege trecerea. Cu fiecare culoare care înainte de a semnifica trebuie să fie formă și volum, ca-ntr-un joc al luminării, cu fiecare-ndoială eliberată-n final de o semnătură de atelier: Traian Marinescu. Mă recunoașteți? ne-ntreabă el. Mă numesc Mare, deși Traian mă cheamă. Desigur, spun eu cu toate calendarele sale în față. Tainice și faste calendare ale unei vieți creștine așezate între văzut și nevăzut.

Despicături de-albastru-negru-verde. Exact culorile convenționale ale mării adâncisau aflată-n furtună. Privilegiat fiind, Traian Marinescu apasă pe relația sa cu marea. Astfel au apărut picturile autobiografice. Fiorul de-albastru cu care pictorul e convins că poate schimba fața lumii, vine spre noi precum șoptele primelor iubiri, precum valul ce spumegă pe vântul eterian.

De aceea, nu mi-l pot imagina decât cu mâna întinsă spre mare (într-o frescă în Palatul Vaticanului, Plafon arată cu mâna spre cer, făcându-ne să-nțelegem că filozofia lui este idealistă), într-un gest care simbolizează caracterul realist al filozofiei sale. Natura mării îi cere pictorului ceva mai mult decât ritmul colorat al existenței sale; îi cere să aducă la suprafață peisajul marin, ceea ce și face domnia sa, pe toate nivelurile de realitate. Și dac-aș spune că Traian Marinescu pictează pe pânza întinsă pe ape și că aceasta intră în mod material în cadru, nu cred c-aș greși. Iubind pătimaș marea, a impregnat-o cu umanitatea sa. Pictura lui devine astfel o poezie care se vede”.

BIBLIOGRAFIE:

- Carmen Irène Atanasiu, Andreea Atanasiu-Croitoru, *Marea în pictura și literatura română: Valentin Donici*, Editura M.N.M.R. (Muzeul Național al Marinei Române), Constanța, 2018;
- Marea în culorile lui Alexandru Ghinea / The Sea in Alexandru Ghinea's colours*, editor Corneliu Ștefan Pavel, Editura M.N.M.R. (Muzeul Național al Marinei Române), Constanța, 2025;
- Cornel Bozbici, *Plastică*, în „Flacăra”, an XXI, nr. 8, luni, 19 februarie 1972;
- Ionel Dumitrescu, *Viața, pictura, femeile și marea maestrului Karl Robert Perko*, Mangalia, 2010;
- Anuarul Universității din București (1931-1932)*, Așezământul Tipografic „Datina Românească”, Vălenii de Munte, 1933;
- Breviar cultural*, în „România liberă”, an XXVIII, nr. 7945, sâmbătă, 9 mai 1970;
- Expoziții*, în „Scînteia”, an XLI, nr. 9058, luni, 14 februarie 1972;
- Expoziție de pictură*, în „Dobrogea Nouă”, an XXVI, nr. 7790, vineri, 7 septembrie 1973;
- „Informația Bucureștiului”, nr. 5965, miercuri, 1 noiembrie 1972;
- Paletă*, în „Constructorul”, an XIX, nr. 24, sâmbătă, 17 iunie 1967;
- Pentru construcția noului vas-școală „Mircea”*, în „Universul”, an 54, nr. 112, vineri, 23 aprilie 1937;
- I. Ivanici, *Colecție valoroasă*, în „Magazin”, an XV, nr. 699, sâmbătă, 27 februarie 1971;
- Ion Popovici, *Evoluția navelor în picturi miniaturale*, în „România liberă”, an XXXII, nr. 9250, luni, 22 iulie 1974;
- Idem, *În imagini*, în „România liberă”, an XXXIII, nr. 9494, luni, 5 mai 1975;
- File din istoria marinei române*, în „România liberă”, an XXXIV, nr. 9764, miercuri, 17 martie 1976;
- Colonel L. Tarco, *Venind, pe ape, din adîncurile istoriei*, în „Apărarea Patriei”, an XXIX, nr. 36, miercuri, 5 septembrie 1973;
- „Monitorul Oficial”, an CVII, nr. 103, partea I, vineri, 5 mai 1939;
- Marea Noastră*, Anul X, Nr. 3 (36), iulie-septembrie, 2000;
- Noutăți la Muzeul Marinei Române*, în „Munca”, an XXVI, nr. 7035, marți, 30 iunie 1967;
- Informații*, în „Munca”, an XXVI, nr. 7062, vineri, 31 iulie 1967;

<https://www.modernism.ro/?s=costachescu>,
https://m.facebook.com/story.php?story_fbid=10157263641357585&id=726867584
<https://www.youtube.com/watch?v=gR4uEWHLRNg>

PAINTERS AND MARINE PAINTING IN ROMANIAN ART
- abstract -

Key words: Painter, marine painter, Romanian Art, naval visage, wave.

In the effervescence of the development in the urban, social and cultural plan after 1877, which the meritorious leaders of the time imprinted on Dobrogea, with the aim of its development – in rhythm with the country – in all the plans stated, the presence of painters here would not be late in appearing. In this sense, not only archival documents and the press of the time bear witness, but especially works of art, included in the patrimony of the country's art museums, primarily in the National Museum in Bucharest and the city of Constanța.

The image that attracted the painters' attention, in order to immortalize it in their works, was, from the beginning, that of the sea and the port, naturally requested through their unique landscape. A lesser known fact is that most of those who approached marine painting as a personal style were military sailors. They loved the sea in all its aspects and did their best to transmit to us their love for marine painting.